



# **EXAMENREGLEMENT**

## **CSG Het Noordik**

**vmbo  
havo  
atheneum  
gymnasium**

**Cohort 2016**



CSG Het Noordik  
vmbo, havo, atheneum & gymnasium

**iknoordik<sup>®</sup>**

Almelo - Noordikslaan | Almelo - Van Renneslaan | Vriezenveen | Vroomshoop

[noordikscholen.nl](http://noordikscholen.nl)

## **CSG Het Noordik**

**Christelijke Scholengemeenschap voor vmbo, havo, atheneum en gymnasium**

### **Vestiging Noordikslaan**

*Sector havo, atheneum, gymnasium*

Noordikslaan 68  
7602 CG Almelo  
0546-484848

### **Vestiging C. van Renneslaan**

*Sector vmbo*

Catharina van Renneslaan 37  
7604 KV Almelo  
0546-819889

### **Vestiging Vriezenveen**

*Sector vmbo*

Krijgerstraat 7  
7671 XW Vriezenveen  
0546-561870

### **Vestiging Vroomshoop**

*Sector vmbo*

Linderflier 24  
7681 ZM Vroomshoop  
0546-642479

Vastgesteld door het bevoegd gezag d.d. 29-09-2016.  
Kenmerk SB/DHW/KCH/2016-000840

## INHOUDSOPGAVE

<b>I</b>	<b>algemene bepalingen</b>	
Artikel 1	<i>begripsbepalingen</i>	5
<b>II</b>	<b>algemeen deel</b>	
Artikel 2	<i>examenreglement</i>	9
Artikel 3	<i>toelating tot het examen</i>	9
Artikel 4	<i>afnemen examen</i>	9
Artikel 5	<i>indeling eindexamen; profielwerkstuk, praktische opdrachten, dossiers, profielwerkstuk</i>	9
Artikel 6	<i>onregelmatigheden</i>	10
Artikel 7	<i>examenprogramma</i>	11
Artikel 8	<i>begrenzing mogelijkheden vakkenkeuze kandidaten</i>	12
Artikel 9	<i>eindexamen vwo (atheneum)</i>	12
Artikel 10	<i>eindexamen vwo (gymnasium)</i>	12
Artikel 11	<i>eindexamen havo</i>	13
Artikel 12	<i>eindexamen vmbo, theoretische leerweg</i>	13
Artikel 13	<i>eindexamen vmbo, gemengde leerweg</i>	13
Artikel 14	<i>eindexamen vmbo, kaderberoepsgerichte leerweg</i>	13
Artikel 15	<i>eindexamen vmbo, basisberoepsgerichte leerweg</i>	14
<b>III</b>	<b>regeling van het schoolexamen</b>	
Artikel 16	<i>het Programma van Toetsing en Afsluiting</i>	15
Artikel 17	<i>schoolexamen</i>	15
Artikel 18	<i>geschillen m.b.t. cijfers en/of gang van zaken schoolexamen</i>	15
Artikel 19	<i>geschillenprocedure en geschillencommissie</i>	15
Artikel 20	<i>mededeling beoordeling examen</i>	16
Artikel 21	<i>beoordeling schoolexamen</i>	16
Artikel 22	<i>examendossier</i>	16
Artikel 23	<i>herkansingsregeling/herexamenregeling</i>	16
<b>IV</b>	<b>regeling van het centraal examen</b>	
Artikel 24	<i>gecommitteerden</i>	18
Artikel 25	<i>tijdvakken en afneming centraal examen</i>	18
Artikel 25a	<i>centraal examen voorlaatste leerjaar</i>	18
Artikel 26	<i>regels omtrent het centraal examen</i>	18
Artikel 27	<i>beoordeling centraal examen</i>	19
Artikel 28	<i>beoordeling praktisch gedeelte centraal examen vmbo</i>	20
Artikel 29	<i>vaststelling score en cijfer centraal examen</i>	20
Artikel 30	<i>niet op regelmatige wijze afgenomen centraal examen</i>	20
Artikel 31	<i>verhinderingsregeling centraal examen</i>	20
<b>V</b>	<b>uitslag, herkansing en diplomering</b>	
Artikel 32	<i>eindcijfer examen</i>	22
Artikel 33	<i>vaststelling uitslag</i>	22
Artikel 34	<i>uitslag</i>	22
Artikel 35	<i>herkansing centraal examen</i>	24
Artikel 36	<i>diploma en cijferlijst</i>	26
Artikel 37	<i>certificaten</i>	26
Artikel 38	<i>duplicaten en afgifte verklaringen</i>	26

<b>VI</b>	<b>overige bepalingen</b>	
<i>Artikel 39</i>	<i>afwijkende wijze van examineren</i>	27
<i>Artikel 40</i>	<i>gegevensverstrekking</i>	27
<i>Artikel 41</i>	<i>bewaren examenwerk</i>	28
<i>Artikel 42</i>	<i>spreiding voltooiing eindexamen</i>	28
<b>VII</b>	<b>slotbepalingen</b>	
<i>Artikel 43</i>	<i>onvoorziene omstandigheden</i>	29
<i>Artikel 44</i>	<i>inwerkingtreding examenreglement</i>	29
<i>Artikel 45</i>	<i>geldigheidsduur</i>	29
<i>Artikel 46</i>	<i>inzage</i>	29

## **Eindexamenreglement voor het vmbo, havo, atheneum en gymnasium van CSG Het Noordik te Almelo, Vriezenveen en Vroomshoop**

vastgesteld op grond van het eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-l.b.o. inclusief de wijzigingen in verband met het vmbo en de wijzigingen in artikelen 25 en 26

### **I ALGEMENE BEPALINGEN**

<i>Artikel 1.</i>	<i>Begripsbepalingen</i>
beroepsgerichte programma's	afdelingsprogramma's, intrasectorale programma's en intersectorale programma's van het vmbo
besluit	het eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.- m.a.v.o.- l.b.o.
bevoegd gezag	de directeur/bestuurder van de Stichting voor Protestant Christelijk Onderwijs voor Almelo en omstreken
centraal examen	het deel van het eindexamen dat centraal wordt afgenomen volgens een door het college voor toetsen en examens, namens de Minister, vastgesteld examen
college voor toetsen en examens	zelfstandig bestuursorgaan per 1 oktober 2009, waarin de volgende organisaties zijn opgegaan: <ul style="list-style-type: none"><li>- centrale examencommissie vaststelling opgaven (CEVO)</li><li>- staatscommissie vwo-havo-mavo</li><li>- staatscommissie Nederlands als tweede taal</li></ul> De regelingen van deze organisaties blijven van kracht zolang het college voor toetsen en examens deze niet aanpast of intrekt (artikel 13 van de Wet College voor toetsen en examens).
commissie van beroep	commissie waar een kandidaat, diens ouder(s), voogd(en) of verzorger(s) bezwaar kunnen maken tegen een door de directie geconstateerde onregelmatigheid en de daarbij genomen maatregelen
cspe	centraal schriftelijk en praktisch examen in een beroepsgericht programma
de Wet	de Wet op het Voortgezet Onderwijs
deeleindexamen	een examen in één of meer van de voor het eindexamen voorgeschreven vakken
differentiaties	keuzemogelijkheden binnen de programma's van de leerwegen in het vmbo
directeur	vestigingsdirecteur
directie	de directie van de vestiging
dossier	het in artikel 5 bedoelde dossier

DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs (voorheen CFI en Informatie Beheergroep)
eindexamen	een examen in het geheel van de voor het desbetreffende eindexamen voorgeschreven vakken
examen	een toetsing van de kennis en bekwaamheden van de kandidaat
examenbureau	de secretaris en de administratieve medewerkers die belast zijn met de organisatie van het examen
examencommissie	de commissie die het eindexamen afneemt
examenprogramma	de door de Minister voor de examenvakken vastgestelde examenstof of de inhoud van de door de directie vast te stellen vakken en andere programmaonderdelen
examenreglement	de in het examenbesluit of de door de directie vastgestelde regels voor het schoolexamen en centraal examen
examinator centraal examen	degene die belast is met het afnemen van het centraal examen
examinator schoolexamen	degene die belast is met het geven van onderwijs in enig jaar waarover het schoolexamen zich uitstrekt, is examinator in dat jaar
gecommitteerde	een gecommitteerde als bedoeld in artikel 36 van het besluit, belast met het toezicht op het eindexamen of een deel ervan
geschillencommissie	commissie waar een kandidaat, diens ouder(s), voogd(en) of verzorger(s) bezwaar kunnen maken tegen de becijfering en/of de gang van zaken tijdens de toetsing van toetsen, praktische opdrachten, handelingsdelen, etc.
groot vak	een van op de havo met een omvang van minimaal 320 uur en op het vwo een vak met een omvang van minimaal 440 uur
havo	hoger algemeen voortgezet onderwijs als bedoeld in artikel 8 van de wet; aan te duiden met havo
herexamen schoolexamen	het opnieuw afleggen van (het theoretische gedeelte van) het schoolexamen nadat dit feitelijk afgesloten is
herkansing	het opnieuw deelnemen aan een toets van het schoolexamen of het centraal examen
inspectie	de Inspectie bedoeld in artikel 1 van de Wet op het onderwijstoezicht

kandidaat	ieder die door de directie tot het eindexamen of deeleindexamen wordt toegelaten
kernvakkenregeling	een kandidaat mag maximaal één vijf als eindcijfer hebben voor de vakken Nederlands, Engels en Wiskunde (voor vwo komt hier de rekentoets bij)
kunsvakken	de vakken behorende tot de beeldende vorming, tekenen, handvaardigheid (handenarbeid), audiovisuele vorming van het vmbo
leerweg	de basisberoepsgerichte leerweg, bedoeld in artikel 10b van de wet, de kaderberoepsgerichte leerweg, bedoeld in artikel 10b van de wet, de gemengde leerweg, bedoeld in artikel 10d van de wet en de theoretische leerweg, bedoeld in artikel 10 van de wet
onze Minister	de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen
praktische opdrachten	de in artikel 5 bedoelde praktische opdrachten
profielwerkstuk	het in artikel 5 bedoelde profielwerkstuk
Programma van Toetsing en Afsluiting	omschrijving van de inhoud van de onderdelen van het schoolexamen, welke onderdelen van het examenprogramma in het schoolexamen worden getoetst, de wijze waarop het schoolexamen plaatsvindt, de herkansingsregeling en de herexamenregeling van het schoolexamen, alsmede de regels voor de wijze waarop het cijfer voor het schoolexamen tot stand komt
rekentoets	rekentoets als bedoeld in artikel 29, vijfde lid, van de wet
school	een scholengemeenschap voor vwo, havo en vmbo
schoolexamen	het deel van het eindexamen dat door de school, volgens een vastgesteld Programma van Toetsing en Afsluiting, wordt afgenomen
schooljaar	het tijdvak dat aanvangt op 1 augustus van enig jaar en eindigt op 31 juli van het daaropvolgende jaar
secretaris	door de directeur aan te wijzen personeelslid
sector	een in artikel 10, derde lid, artikel 10b, derde lid, of artikel 10d, derde lid van de wet bedoelde sector
toets	een toets met schriftelijke of mondelinge vragen of een andere vorm van presentatie
vakken	vakken, beroepsgerichte programma's en andere programmaonderdelen

vmbo	voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs als bedoeld in artikel 21 van de Wet; aan te duiden met vmbo
vwo	voorbereidend wetenschappelijk onderwijs als bedoeld in artikel 7 van de Wet; aan te duiden met vwo
WVO	de Wet op het Voortgezet Onderwijs



## II ALGEMEEN DEEL

### *Artikel 2. Examenreglement*

Het bevoegd gezag stelt voor de school een examenreglement vast, aangepast aan de organisatie van de inrichting van het onderwijs en de begeleiding op de school. In dit reglement zijn de artikelen uit het examenbesluit en de artikelen uit het examenreglement van CSG Het Noordik opgenomen.

Het examenreglement omvat procedurele en organisatorische regelingen ter uitvoering van het schoolexamen en het centraal examen, alsmede inhoudelijke bepalingen. Het reglement is om praktische redenen in de mannelijke vorm gesteld. Het is uiteraard ook van toepassing op betrokkenen van het vrouwelijk geslacht.

### *Artikel 3. Toelating tot het examen*

1. De leerlingen van de school worden in de gelegenheid gesteld ter afsluiting van de opleiding een eindexamen af te leggen.
2. Kandidaten die niet als leerling aan de school zijn ingeschreven, kunnen onder voorwaarden in de gelegenheid worden gesteld aan de school examen af te leggen.

### *Artikel 4. Afnemen examen*

De examencommissie, bestaande uit de directeur als voorzitter, de examensecretaris en de examinatoren neemt het eindexamen af. Het bevoegd gezag is verantwoordelijk. Waar "examencommissie" staat, kan met betrekking tot de examinatoren gelezen worden "deel van de examencommissie bestaande uit die examinatoren die de betrokken kandidaat lesgeven in een examenvak".

### *Artikel 5. Indeling eindexamen; profielwerkstuk, praktische opdrachten, dossiers, profielwerkstuk*

1. Het eindexamen kan voor ieder vak bestaan uit een schoolexamen, of uit een schoolexamen en een centraal examen.
2. Het schoolexamen vwo en havo omvat mede een profielwerkstuk. Het profielwerkstuk is een werkstuk, een presentatie daaronder begrepen, waarin op geïntegreerde wijze kennis, inzicht en vaardigheden aan de orde komen die van betekenis zijn in het desbetreffende profiel.  
Het profielwerkstuk heeft betrekking op tenminste één vak. Het vak of de vakken waarop het werkstuk betrekking heeft, maakt/maken onderdeel uit van het totale pakket of profiel van de leerling. Het profielwerkstuk hoeft dus niet per se op één of meer vakken uit het profieldeel betrekking te hebben. Wel moet altijd ten minste één groot vak betrokken zijn.  
Het profielwerkstuk wordt beoordeeld aan de hand van beoordelingscriteria die binnen de school worden vastgesteld en vooraf aan de kandidaten bekend gemaakt zijn. Het profielwerkstuk moet uiterlijk een week voor de start van het Centraal Examen afgerond zijn.
3. Het schoolexamen vmbo bevat voor de gemengde en theoretische leerweg mede een profielwerkstuk. Het profielwerkstuk is een werkstuk, een presentatie daaronder begrepen, waarin op geïntegreerde wijze kennis, inzicht en vaardigheden aan de orde komen die van betekenis zijn in de desbetreffende sector.  
De beoordelingscriteria worden vooraf aan de kandidaten bekend gemaakt. Het profielwerkstuk moet uiterlijk een week voor de start van het Centraal Examen afgerond zijn.
4. Een praktische opdracht is een toetsvorm waarbij vaardigheden uit de examenprogramma's, basisvaardigheden en vakvaardigheden worden getoetst in combinatie met leerstof uit de overige exameneenheden.  
Een praktische opdracht kan deel uitmaken van het schoolexamen in meer (deel)vakken tegelijk.  
Een praktische opdracht wordt beoordeeld aan de hand van beoordelingscriteria die van tevoren zijn vastgesteld en waarvan de kandidaten op de hoogte zijn.

5. Aan het dossier wordt voldaan door het uitvoeren van dossieropdrachten. Dossieropdrachten zijn opdrachten waarvan per kandidaat door de examinator moet worden vastgesteld of deze naar behoren zijn uitgevoerd. De dossieropdracht is afgerond nadat door de examinator is vastgesteld dat deze naar behoren is uitgevoerd. Voor dossieropdrachten wordt geen cijfer gegeven. Het dossier is onderdeel van het schoolexamen en moet uiterlijk één week voor de start van het centraal examen zijn afgerond.

#### *Artikel 6. Onregelmatigheden*

1. Indien een kandidaat zich ten aanzien van enig deel van het examen dan wel ten aanzien van een aanspraak op vrijstelling of ontheffing aan enige onregelmatigheid schuldig maakt of heeft gemaakt, kan de directeur maatregelen nemen,
2. De maatregelen, bedoeld in het eerste lid, die al dan niet in combinatie met elkaar kunnen worden genomen, zijn:
  - a. het toekennen van het cijfer 1 voor een toets van het schoolexamen, de rekentoets of het centraal examen
  - b. het ontzeggen van de deelname of de verdere deelname aan een of meer toetsen van het schoolexamen, de rekentoets of het centraal examen
  - c. het ongeldig verklaren van een of meer toetsen van het reeds afgelegde deel van het schoolexamen, de rekentoets of het centraal examen
  - d. het bepalen dat het diploma en de cijferlijst slechts kunnen worden uitgereikt na een hernieuwd examen in de door de directie aan te wijzen onderdelen.Indien het hernieuwd examen, bedoeld in de vorige volzin, betrekking heeft op één of meer onderdelen van het centraal examen, legt de kandidaat dat examen af in een volgend tijdvak van het centraal examen.
3. Wanneer de onregelmatigheid pas wordt ontdekt na afloop van het schoolexamen respectievelijk centraal examen, kan de directeur:
  - a. het schoolexamen ongeldig verklaren, hetgeen tevens ontzegging van deelneming aan het centraal examen inhoudt, of
  - b. bepalen dat het (deel van het) schoolexamen slechts geldig is na een hernieuwd schoolexamen in de door hen aan te wijzen onderdelen en op de door hen te bepalen wijze, respectievelijk de kandidaat het diploma en de cijferlijst onthouden.
4. Indien de onregelmatigheid eerst na afloop van het centraal examen wordt ontdekt, onthoudt de directeur de kandidaat het diploma. Besloten kan worden één van de maatregelen zoals verwoord in 6.2. toe te passen.
5. In het geval van onregelmatigheden ingevolge 6.2., 6.3. of 6.4. is het aan de directeur om maatregelen te nemen. Het geval wordt hem voorgelegd in de vorm van een schriftelijk verslag van de geconstateerde onregelmatigheden, ondertekend door de betrokken surveillant en/of docent. De directeur hoort de betrokken kandidaat. De kandidaat kan zich daarbij laten bijstaan door een ouder/verzorger of een door hem aan te wijzen meerderjarige. De directeur hoort, indien nodig, de betrokken surveillant en/of docent. De directeur deelt zijn beslissing mee aan de kandidaat, zo mogelijk mondeling en in ieder geval schriftelijk (tegelijkertijd in afschrift aan de directie, de Inspectie, de ouder(s)/verzorger(s)/voogd(en) van de kandidaat indien deze minderjarig is, en de mentor van de kandidaat)
6. De kandidaat kan tegen de beslissing van de directeur in beroep gaan bij de door het bevoegd gezag van de school ingestelde commissie van beroep. Het beroep wordt binnen vijf dagen nadat de beslissing schriftelijk ter kennis van de kandidaat is gebracht, schriftelijk bij de commissie van beroep ingesteld. De commissie stelt een onderzoek in en beslist binnen twee weken op het beroep tenzij zij de termijn met redenen omkleed heeft verlengd met ten hoogste twee weken.

De commissie stelt bij haar beslissing zo nodig vast op welke wijze de kandidaat alsnog in de gelegenheid zal worden gesteld het examen geheel of gedeeltelijk af te leggen onverminderd het bepaalde in de laatste volzin van het tweede lid.

De commissie deelt haar beslissing schriftelijk mede aan de kandidaat, aan de ouder(s), voogd(en) of verzorger(s) van de kandidaat indien deze minderjarig is, aan de directie en aan de Inspectie.

Adres van de commissie van beroep:

Commissie van Beroep  
Bestuurscollege Carmel College  
Postbus 864  
7550 AW Hengelo

De beslissing van de commissie van beroep is bindend voor alle partijen.

7. Onder een onregelmatigheid wordt in elk geval verstaan:
- a. het vooraf kennis verkrijgen van opgaven van het schoolexamen en/of het centraal examen
  - b. het tijdens het schoolexamen en/of centraal examen bij zich hebben van middelen die op de aan de orde zijnde stof betrekking hebben, dan wel van andere middelen (daarbij inbegrepen alle typen informatiedragers) die de uitslag kunnen beïnvloeden, zonder dat dit blijktens de omschrijving in het Programma van Toetsing en Afsluiting is toegestaan
  - c. het tijdens het schoolexamen en/of het centraal examen mondeling, schriftelijk of anderszins communiceren met een andere kandidaat of met een andere persoon buiten de examenzaal zonder uitdrukkelijke toestemming van de toezichthouder op het examen
  - d. het spieken tijdens het schoolexamen en/of het centraal examen
  - e. het zonder geldige reden, ter beoordeling van de directeur, afwezig zijn gedurende een toets van het schoolexamen c.q. een toets van het centraal examen, waaronder begrepen het zonder (tijds)bericht afwezig zijn bij een toets
  - f. het niet inleveren binnen de gestelde termijn van schriftelijk werk dat buiten het kader van een toets van het schoolexamen valt, maar wel deel uitmaakt van het schoolexamen zonder dat er naar het oordeel van de directeur sprake is van overmacht.

#### *Artikel 7. Examenprogramma*

1. De Minister van OC&W stelt, behalve voor door de directie vast te stellen vakken en andere programmaonderdelen die onderdeel zijn van het examen, voor elk van de onderwijssoorten, examenprogramma's vast, waarin zijn opgenomen:
  - a. een omschrijving van de examenstof voor ieder examenvak
  - b. welk deel van de examenstof centraal zal worden geëxamineerd en over welke examenstof het schoolexamen zich uitstrekt
  - c. het aantal en de tijdsduur van de toetsen van het centraal examen.Tevens kunnen in een examenprogramma zijn opgenomen voorschriften betreffende de aard, de omvang, het aantal, de beoordeling en de weging van de onderdelen van het schoolexamen.
2. Een examenprogramma wordt vastgesteld per vak of per groep van vakken.
3. De examenprogramma's voor zover het betreft leerwegen in het vmbo kunnen voorzien in differentiaties waaruit de kandidaat een keuze maakt.
4. De directeur kan een vmbo-leerling of havo-leerling in de gelegenheid stellen één of meer vakken op een hoger kwalificatieniveau (uit een hogere leerweg, het havo of vwo) te volgen en af te sluiten in plaats van het overeenkomstige vak op het "eigen" kwalificatieniveau.

*Artikel 8. Begrenzing mogelijkheden vakkenkeuze kandidaten*

1. De kandidaten kiezen in welke vakken zij examens willen afleggen. Voor kandidaten geldt deze keuze voor zover de directie al dan niet in samenwerking met het bevoegd gezag van één of meer scholen hen in de gelegenheid heeft gesteld zich op het examen in die vakken voor te bereiden. Voor wie niet als kandidaat is ingeschreven, geldt deze keuze voor zover de directie hen tot het examen in die vakken toelaat.
2. De kandidaten kunnen voor zover de directie hun dat toestaat, in meer vakken of niet-verplichte delen van de examenstof examens afleggen dan in de vakken en examenstof die ten minste tezamen een examen vormen.
3. De directie beslist, welke in artikel 7, derde lid, bedoelde differentiaties worden aangeboden.
4. Het eerste lid is van overeenkomstige toepassing op kandidaten die deel-eindexamens afleggen.

*Artikel 9. Eindexamen vwo (atheneum)*

1. Het eindexamen vwo (atheneum) omvat:
  - a. de vakken van het gemeenschappelijk deel van elk profiel, genoemd in artikel 26b, eerste lid, van het Inrichtingsbesluit WVO, daaronder tevens begrepen een profielwerkstuk
  - b. de vakken van het profieldeel van één van de profielen, genoemd in artikel 26b, derde tot en met zesde lid, van het Inrichtingsbesluit WVO.
  - c. de vakken en andere programmaonderdelen van het vrije deel van elk profiel, genoemd in artikel 26b, zevende lid, van het Inrichtingsbesluit WVO.
  - d. de rekentoets
2. In afwijking van het eerste lid is de kandidaat die het eindexamen aflegt aan een school voor vwo, bij het eindexamen vrijgesteld van de vakken voor welke hij werd vrijgesteld van het volgen van onderwijs op grond van artikel 26e, eerste tot en met vierde lid, van het Inrichtingsbesluit WVO. Bij een ontheffing op grond van artikel 26e vierde lid van het Inrichtingsbesluit WVO wordt de taal vervangen door een ander vak als bedoeld in het vijfde lid van dat artikel
3. Bij ministeriële regeling worden regels gesteld met betrekking tot de voorwaarden waaronder en de wijze waarop de in het eerste lid, onderdeel c, bedoelde goedkeuring kan worden verleend.

*Artikel 10. Eindexamen vwo (gymnasium)*

1. Het eindexamen vwo (gymnasium) omvat:
  - a. de vakken van het gemeenschappelijk deel van elk profiel, genoemd in artikel 26b, tweede lid, van het Inrichtingsbesluit WVO daaronder tevens begrepen een profielwerkstuk
  - b. de vakken van het profieldeel van één van de profielen, genoemd in artikel 26b, derde tot en met zesde lid, van het Inrichtingsbesluit WVO, en
  - c. de vakken en andere programmaonderdelen van het vrije deel van elk profiel, genoemd in artikel 26b, zevende lid, van het Inrichtingsbesluit WVO.
  - d. de rekentoets
2. Het eindexamen vwo (gymnasium) omvat in elk geval het vak Latijnse taal en cultuur of het vak Griekse taal en cultuur. Het kan beide vakken omvatten.
3. In afwijking van het eerste lid is de kandidaat die het eindexamen aflegt aan een school voor vwo, bij het eindexamen vrijgesteld van de vakken voor welke hij werd vrijgesteld van het volgen van onderwijs op grond van artikel 26e, eerste tot en met derde lid van het Inrichtingsbesluit WVO.
4. Bij ministeriële regeling worden regels gesteld met betrekking tot de voorwaarden waaronder en de wijze waarop de in het eerste lid, onderdeel c, bedoelde goedkeuring kan worden verleend.

*Artikel 11. Eindexamen havo*

1. Het eindexamen havo omvat:
  - a. de vakken van het gemeenschappelijk deel van elk profiel, genoemd in artikel 26c, eerste lid, van het Inrichtingsbesluit WVO, daaronder tevens begrepen een profielwerkstuk
  - b. de vakken van het profieldeel van één van de profielen, genoemd in artikel 26c, tweede tot en met vijfde lid, van het Inrichtingsbesluit WVO
  - c. de vakken en andere programmaonderdelen van het vrije deel van elk profiel, genoemd in artikel 26c, zesde lid, van het inrichtingsbesluit WVO.
  - d. de rekentoets
2. In afwijking van het eerste lid is de kandidaat die het eindexamen aflegt aan een school voor havo, bij het eindexamen vrijgesteld van de vakken voor welke hij werd vrijgesteld van het volgen van onderwijs op grond van artikel 26e, eerste, zesde of zevende lid, van het Inrichtingsbesluit WVO.
3. Bij ministeriële regeling worden regels gesteld met betrekking tot de voorwaarden waaronder en de wijze waarop de in het eerste lid, onderdeel c, bedoelde goedkeuring kan worden verleend.

*Artikel 12. Eindexamen vmbo, theoretische leerweg*

Het eindexamen vmbo, voor zover het betreft de theoretische leerweg, genoemd in art. 10 van de wet, omvat:

- a. de vakken die het gemeenschappelijk deel ingevolge artikel 10, vijfde lid van de wet, omvat
- b. de twee vakken die het sectordeel ingevolge artikel 10, zesde lid, van de wet omvat, waaronder tevens begrepen een profielwerkstuk
- c. het in het vrije deel twee nog niet in het sectordeel gekozen vakken, bedoeld onderscheidenlijk genoemd in artikel 10, zevende lid, onderdelen a en b van de wet, met dien verstande dat het sectordeel en het vrije deel tezamen tenminste twee vakken omvatten die geen moderne taal zijn.
- d. de rekentoets

*Artikel 13. Eindexamen vmbo, gemengde leerweg*

Het eindexamen vmbo, voor zover het betreft de gemengde leerweg, genoemd in art. 10 van de wet, omvat:

- a. de vakken die het gemeenschappelijk deel ingevolge artikel 10d, vijfde lid van de wet, omvat
- b. de twee vakken die het sectordeel ingevolge artikel 10d, zesde lid, van de wet omvat en
- c. in het vrije deel een nog niet in het sectordeel gekozen vakken, bedoeld onderscheidenlijk genoemd in artikel 10d, zevende lid, onderdelen a en c. en onderdeel d voor zover het betreft de Friese taal, van de wet en
- d. een tot de sector behorend afdelingsvak of een tot de sector behorend intrasectoraal programma, genoemd in artikel 26j van het inrichtingsbesluit WVO.
- e. de rekentoets

*Artikel 14. Eindexamen vmbo, kaderberoepsgerichte leerweg*

Het eindexamen vmbo, voor zover het betreft de kaderberoepsgerichte leerweg, genoemd in art. 10b van de wet, omvat:

- a. de vakken die het gemeenschappelijk deel ingevolge artikel 10b, vijfde lid van de wet, omvat
- b. de twee vakken die het sectordeel ingevolge artikel 10b, zesde lid, van de wet omvat en
- c. in het vrije deel een tot de sector behorend afdelingsvak of een tot de sector behorend intrasectoraal programma, genoemd in artikel 26j van het inrichtingsbesluit WVO.
- d. de rekentoets

*Artikel 15. Eindexamen vmbo, basisberoepsgerichte leerweg*

Het eindexamen vmbo, voor zover het betreft de beroepsgerichte leerweg, genoemd in art. 10b van de wet, omvat:

- a. de vakken die het gemeenschappelijk deel ingevolge artikel 10b, vijfde lid van de wet, omvat
- b. de twee vakken die het sectordeel ingevolge artikel 10b, zesde lid, van de wet omvat en
- c. in het vrije deel een tot de sector behorend afdelingsvak of een tot de sector behorend intrasectoraal programma, genoemd in artikel 26j van het inrichtingsbesluit WVO.
- d. de rekentoets

### III REGELING VAN HET SCHOOLEXAMEN

#### *Artikel 16. Het Programma van Toetsing en Afsluiting*

1. Vóór 1 oktober stelt het bevoegd gezag een Programma van Toetsing en Afsluiting vast. In het programma wordt aangegeven welke onderdelen van het examenprogramma in het schoolexamen worden getoetst, de inhoud van de onderdelen van het schoolexamen, de wijze waarop het schoolexamen plaatsvindt, de tijdvakken waarbinnen de toetsen van het schoolexamen aanvangen, de herkansing daaronder begrepen, de wijze van herkansing van (onderdelen van) het schoolexamen en indien van toepassing het herexamen van het schoolexamen, alsmede de regels voor de wijze waarop het cijfer voor het schoolexamen voor een kandidaat tot stand komt.
2. Het examenreglement en het Programma van Toetsing en Afsluiting worden door de directie vóór 1 oktober toegezonden aan de Inspectie. Het Programma van Toetsing en Afsluiting en het examenreglement wordt vóór 1 oktober verstrekt aan de kandidaten.

#### *Artikel 17. Schoolexamen*

1. Het schoolexamen wordt conform de artikelen van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-l.b.o. afgenomen.
2. Een kandidaat heeft het schoolexamen afgerond als alle toetsen en praktische opdrachten zijn gemaakt en beoordeeld en, voor zover van toepassing het becijferde profielwerkstuk en alle dossiers met "naar behoren", "voldoende" of "goed" zijn afgesloten.
3. De directeur bepaalt het tijdstip waarop het schoolexamen aanvangt. Het schoolexamen wordt afgesloten voor de aanvang van het eerste tijdvak, bedoeld in artikel 25.
4. De directeur kan in afwijking van de tweede volzin van lid 3 een kandidaat die ten gevolge van ziekte of een andere van zijn wil onafhankelijke omstandigheid het schoolexamen niet heeft kunnen afsluiten voor de aanvang van het eerste tijdvak, in de gelegenheid stellen het schoolexamen in dat vak af te sluiten vóór het centraal examen in dat vak, doch na de aanvang van het eerste tijdvak.
5. In afwijking van lid 3. tweede volzin geldt voor het vmbo dat het schoolexamen voor de vakken waarin geen centraal examen wordt afgelegd en, voor zover van toepassing, het profielwerkstuk uiterlijk een week voor de start van het Centraal Examen afgesloten zijn. De directeur die afwijkt van de tweede volzin van lid 3 zendt de met het schoolexamen en het profielwerkstuk behaalde resultaten zo spoedig mogelijk aan de Inspectie en de Dienst Uitvoering Onderwijs.

#### *Artikel 18. Geschillen met betrekking tot cijfers en/of gang van zaken schoolexamen*

1. Indien getwijfeld wordt aan de juistheid van een cijfer, en/of de gang van zaken tijdens de afname van toetsen, praktische opdrachten, dossiers, etc. kunnen de ouder(s), verzorger(s) of voogd van de kandidaat bezwaar aantekenen. Daarbij dienen de stappen in de geschillenprocedure (artikel 19) gevolgd te worden. Het bezwaar moet binnen twee werkdagen na het bekend worden van het cijfer of het tijdstip van het betreffende schoolexamen worden ingediend.
2. Meerderjarige kandidaten tekenen zelf bezwaar aan.

#### *Artikel 19. Geschillenprocedure en geschillencommissie*

1. In het geval van een bezwaar of geschil conform artikel 18, lid 1, richt de kandidaat zich tot de betrokken examinerator. In het geval de kandidaat en de examinerator niet tot een oplossing komen, kan de kandidaat zich met het geschil wenden tot de vestigingsdirectie. De vestigingsdirectie hoort de kandidaat en de betrokken examinerator en doet uitspraak in het geschil.
2. In het geval de kandidaat niet akkoord gaat met de uitspraak kan het geschil - binnen twee werkdagen na de uitspraak van de vestigingsdirectie worden voorgelegd aan de geschillencommissie. De geschillencommissie hoort de vestigings-

- directie, de kandidaat en de examinerator en doet binnen vijf werkdagen een uitspraak in het geschil.
3. De geschillencommissie bestaat uit twee vestigingsdirecteuren. Per geschil wordt door de bestuurder bepaald welke vestigingsdirecteuren de klacht afhandelen. Hierbij geldt dat de afhandeling niet kan geschieden door de vestigingsdirecteur van de vestiging waar de klacht betrekking op heeft.
  4. Tegen de uitspraak van de geschillencommissie is beroep mogelijk bij het bevoegd gezag. Dat dient binnen twee werkdagen na de uitspraak van de geschillencommissie plaats te vinden.

*Artikel 20. Mededeling beoordeling schoolexamen*

Vóór de aanvang van het centraal examen maakt de directie op een nader vast te stellen tijdstip schriftelijk aan de kandidaat bekend, voor zover van toepassing:

- a. welke cijfers de kandidaat heeft behaald voor het schoolexamen
- b. de beoordeling van de vakken waarvoor geen cijfer wordt vastgesteld
- c. de beoordeling van het profielwerkstuk vmbo of het profielwerkstuk havo/vwo.

*Artikel 21. Beoordeling schoolexamen*

1. Het cijfer voor het schoolexamen en het profielwerkstuk wordt uitgedrukt in een cijfer uit een schaal van cijfers lopende van 1 tot en met 10. Indien in een vak tevens centraal examen wordt afgelegd, worden de genoemde cijfers van 1 tot en met 10 gebruikt met de daartussen liggende cijfers met 1 decimaal.
2. In afwijking van lid 1 worden in het havo en vwo het vak culturele en kunstzinnige vorming en het vak lichamelijke opvoeding uit het gemeenschappelijke deel van elk profiel beoordeeld met "voldoende" of "goed". Deze beoordeling gaat uit van de mogelijkheden van de kandidaat en geschiedt op de grondslag van het genoegzaam afsluiten van de desbetreffende vakken, zoals blijkt uit het examendossier. De eerste en tweede volzin zijn van overeenkomstige toepassing op de kunstvakken en het vak lichamelijke opvoeding uit het gemeenschappelijk deel van elke leerweg in het vmbo.
3. In afwijking van lid 1 wordt het profielwerkstuk beoordeeld met "voldoende" of "goed". Deze beoordeling geschiedt op de grondslag van het genoegzaam voltooien van het profielwerkstuk, zoals blijkt uit het examendossier.
4. Het profielwerkstuk wordt beoordeeld door de examinerator die de kandidaat heeft begeleid bij de totstandkoming van het profielwerkstuk.

*Artikel 22. Examendossier*

Het schoolexamen bestaat uit een examendossier. Het examendossier is het geheel van de onderdelen van het schoolexamen zoals gedocumenteerd in een door de school gekozen vorm. Het examendossier voor het vmbo omvat tevens de resultaten die de kandidaat heeft behaald voor de vakken, bedoeld in artikel 26g, eerste lid van het Inrichtingsbesluit WVO of artikel 26i, tweede lid van dat besluit, voor zover in die vakken geen eindexamen is afgelegd.

*Artikel 23. Herkansingsregeling/herexamenregeling*

1. De directeur stelt een herkansingsregeling vast voor afzonderlijke toetsen van het schoolexamen en een regeling voor het eventuele herexamen van het volledige schoolexamen van een vak. Deze regelingen maken deel uit van het Programma van Toetsing en Afsluiting.
2. De directeur kan bepalen dat de kandidaat die examen aflegt, het schoolexamen voor één of meer vakken waarin geen centraal examen wordt afgenomen, opnieuw kan afleggen. Het herexamen omvat door de directie aangegeven onderdelen van het examenprogramma.
3. De directeur stelt vast hoe het cijfer van het in het tweede lid bedoelde herexamen wordt bepaald. Het hoogste van de cijfers behaald bij het herexamen in een vak en bij het eerder afgelegde schoolexamen in dat vak geldt als het definitieve cijfer van het schoolexamen in dat vak.



## **IV REGELING VAN HET CENTRAAL EXAMEN EN DE REKENTOETS**

### *Artikel 24. Gecommitteerden*

De Dienst Uitvoering Onderwijs wijst voor elke school voor vmbo, havo en vwo één of meer gecommitteerden aan. De aanwijzing geldt tot de afloop van de herkansing.

### *Artikel 25. Tijdvakken en afneming centraal examen*

1. Het centraal examen kent een eerste, tweede en derde tijdvak.
2. Het eerste en tweede tijdvak worden afgenomen in het laatste leerjaar.
3. Het derde tijdvak wordt aansluitend aan het laatste leerjaar afgenomen door het college voor toetsen en examens.
4. Onze minister kan vakken aanwijzen waarin wegens het zeer geringe aantal kandidaten, het eindexamen in het tweede tijdvak eveneens wordt afgenomen door het college voor toetsen en examens.
5. Bij toepassing van het derde en vierde lid, leveren de kandidaten de opgaven, de door hen gemaakte aantekeningen alsmede andere door hen gemaakte stukken in bij een van degenen die toezicht houden. Het college voor toetsen en examens bepaalt, in welke gevallen wordt afgeweken van de eerste volzin, alsmede in welke gevallen en op welk tijdstip de opgaven, de aantekeningen en de andere stukken, bedoeld in die volzin, aan de kandidaten worden teruggegeven.
6. Het college voor toetsen en examens kan bepalen dat een toets wordt afgenomen op een tijdstip dat is gelegen voor de aanvang van het eerste tijdvak.

### *Artikel 25.a Centraal examen voorlaatste leerjaar*

1. In afwijking van artikel 25, tweede lid, kan de directeur een leerling uit het voorlaatste leerjaar toelaten tot het centraal examen in één of meer vakken, niet zijnde alle vakken van het eindexamen.
2. Indien toepassing wordt gegeven aan het eerste lid, wordt het schoolexamen in dat vak of die vakken afgesloten voor aanvang van het eerst tijdvak in dat leerjaar.
3. Het eerste rekenexamen wordt afgenomen in het voorlaatste leerjaar.

### *Artikel 26. Regels omtrent het centraal examen*

#### Regels omtrent het centraal schriftelijk examen

1. De directeur zorgt ervoor dat de opgaven voor het centraal examen geheim blijven tot de aanvang van de toets waarbij deze opgaven aan de kandidaten worden voorgelegd. Het college voor toetsen en examens kan opgaven aanwijzen waarop de eerste volzin niet van toepassing is.
2. Tijdens een toets van het centraal examen worden aan de kandidaten geen mededelingen aangaande de opgaven gedaan van welke aard dan ook, uitgezonderd door het college voor toetsen en examens vastgestelde errata.
3. De directeur draagt er zorg voor dat het nodige toezicht bij het centraal examen wordt uitgeoefend.
4. Zij die toezicht hebben gehouden, maken een proces-verbaal op. Zij leveren dit in bij het examenbureau samen met het gemaakte examenwerk.
5. Een kandidaat die te laat komt, mag uiterlijk een half uur na de aanvang van de toets tot die toets worden toegelaten.
6. De aan de kandidaat voorgelegde opgaven voor een toets van het centraal examen blijven in het examenlokaal tot een uur na de start van het examen.
7. Bij ministeriële regeling kan ten aanzien van één of meer zittingen worden bepaald dat de kandidaten de opgaven, de door hen gemaakte aantekeningen alsmede andere door hen gemaakte stukken inleveren bij één van degenen die toezicht houden. Bij die regeling wordt bepaald wanneer de opgaven, de aantekeningen en de andere stukken, bedoeld in de eerste volzin, aan de kandidaten worden teruggegeven.

#### Regels omtrent het centraal beeldscherm examen (indien van toepassing)

1. De directeur zorgt ervoor dat de opgaven voor het centraal examen geheim blijven tot de aanvang van de toets waarbij deze opgaven aan de kandidaten worden voorgelegd. Het college voor toetsen en examens kan opgaven aanwijzen waarop de eerste volzin niet van toepassing is.
2. Tijdens een toets van het centraal examen worden aan de kandidaten geen mededelingen aangaande de opgaven gedaan van welke aard dan ook, uitgezonderd door het college voor toetsen en examens vastgestelde errata.
3. De directeur draagt er zorg voor dat het nodige toezicht bij het centraal examen wordt uitgeoefend.
4. Zij die toezicht hebben gehouden, maken een proces-verbaal op. Zij leveren dit in bij het examenbureau.
5. Een kandidaat die te laat komt, wordt niet meer toegelaten tot de zitting. De examensecretaris bepaalt het moment waarop de toets alsnog wordt afgenomen.
6. In afwijking van lid 5 kan een kandidaat die deelneemt aan een beeldschermexamen dat wordt afgenomen op een door het college voor toetsen en examens bepaald moment, tot maximaal een half uur na aanvang van het beeldschermexamen worden toegelaten tot de zitting.

#### Regelingen omtrent de rekentoets

1. Het college voor toetsen en examens stelt regels voor de uitvoering van de rekentoets, met daarin in ieder geval een regeling voor de uitvoering van de correctie voor zover de rekentoets uit open vragen bestaat.
2. De rekentoets wordt afgenomen in het laatste leerjaar
3. In afwijking van lid 2. Kan de directie besluiten om de rekentoets al af te nemen in het voorlaatste leerjaar.
4. De bepalingen in artikel 30 zijn ook van toepassing op de rekentoets

#### *Artikel 27. Beoordeling centraal examen*

##### Beoordeling centraal schriftelijk examen

1. De directeur draagt er zorg voor dat het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, de regels voor het toepassen van de score en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator in het desbetreffende vak. De examinerator beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past daarbij de beoordelingsnormen voor de centrale examens toe. De examinerator drukt zijn beoordeling uit in een score volgens de daartoe door het college voor toetsen en examens vastgestelde regels en zendt de score en het beoordeelde werk aan de directie.
2. De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score, bedoeld in het eerste lid, onverwijld toekomen aan de betrokken gecommiteerde.
3. De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past bij zijn beoordeling de regels voor het bepalen van de score, bedoeld in het eerste lid, toe.

##### Beoordeling centraal beeldexamen (indien van toepassing)

1. Correctie gebeurt aan de hand van het in CorrectionManager geïntegreerde vak-specifieke correctievoorschrift. De examinerator corrigeert in CorrectionManager, conform dit correctievoorschrift de antwoorden van de kandidaten op de open vragen.
2. De examensecretaris stuurt de resultaten via Dataretour naar Cito.

*Artikel 28. Beoordeling praktisch gedeelte centraal examen vmbo*

1. De directeur draagt er zorg voor dat bij het maken van het praktische gedeelte van een centraal examen van een eindexamen vmbo de examinator in het desbetreffende vak of programma aanwezig is. De examinator beoordeelt de prestaties tijdens het maken van de praktijkopgaven en legt zijn bevindingen van de verrichtingen van de kandidaat schriftelijk vast, volgens daartoe door het college voor toetsen en examens gegeven richtlijnen. De examinator beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past daarbij de in artikel 27 bedoelde beoordelingsnormen toe.  
De examinator drukt zijn beoordeling uit in de score, bedoeld in artikel 27. De examinator zendt de score en voor zover mogelijk het beoordeelde werk aan het examenbureau.
2. De directeur draagt er zorg voor dat een tweede examinator wordt aangewezen, die controleert of het examen en de beoordeling daarvan objectief en conform de richtlijnen hebben plaatsgevonden. De examinator beoordeelt het resultaat van de praktijkopgaven, alsmede de verrichtingen van de kandidaat zoals blijkend uit de in het eerste lid bedoelde schriftelijke vastlegging daarvan. De directeur overhandigt de tweede examinator daartoe een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal, alsmede de regels voor het bepalen van de score, bedoeld in het eerste lid.

*Artikel 29. Vaststelling score en cijfer centraal examen*

1. De examinator en de gecommiteerde of de tweede examinator stellen in onderling overleg de score voor het centraal examen vast. Indien zij daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de Inspectie. De Inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van eerdere beoordelingen.
2. De directeur en de secretaris van de examencommissie stellen het cijfer voor het centraal examen in een vak vast op grond van de in het eerste lid bedoelde score en door het college voor toetsen en examens vastgestelde regels voor omzetting van scores in cijfers.

*Artikel 30. Niet op regelmatige wijze afgenomen centraal examen*

1. Indien het centraal examen naar het oordeel van de onderwijsinspectie niet op regelmatige wijze heeft plaatsgehadt, kan zij besluiten dat het geheel of gedeeltelijk voor één of meer kandidaten opnieuw wordt afgenomen.
2. De onderwijsinspectie verzoekt het college voor toetsen en examens nieuwe opgaven vast te stellen en bepaalt op welke wijze en door wie het examen zal worden afgenomen.
3. Indien door onvoorziene omstandigheden het centraal examen in één of meer vakken aan één of meer scholen niet op de voorgeschreven wijze kan worden afgenomen, beslist onze Minister hoe alsdan moet worden gehandeld.

*Artikel 31. Verhinderung centraal examen*

1. Indien een kandidaat om een geldige reden ter beoordeling van de directeur is verhinderd bij één of meer toetsen in het eerste tijdvak tegenwoordig te zijn, wordt hem in het tweede tijdvak de gelegenheid gegeven het centraal examen op ten hoogste twee toetsen te voltooien. Indien een kandidaat in het eerste tijdvak verhinderd is deel te nemen aan de toets van één (of meer) vakken waarvan de toets in het tweede tijdvak door het college voor toetsen en examens wordt afgenomen, wordt de kandidaat de gelegenheid gegeven het centraal examen op meer dan twee toetsen te voltooien.

2. Indien een kandidaat in het tweede tijdvak evenzeer verhinderd is, of wanneer hij het centraal examen in het tweede tijdvak niet kan voltooien, wordt hij in de gelegenheid gesteld in het derde tijdvak ten overstaan van het college voor toetsen en examens zijn examen te voltooien.
3. De kandidaat meldt zich zo spoedig mogelijk door tussenkomst van de directeur aan bij de voorzitter van het desbetreffende college voor toetsen en examens. In dat geval deelt de directeur aan de commissie mede welke cijfers de kandidaat voor het schoolexamen en het eventueel reeds afgelegde gedeelte van het centraal examen heeft gehaald, alsmede, wanneer dat zich voordoet, dat ten behoeve van de kandidaat toepassing is gegeven aan artikel 36, eerste, tweede dan wel derde lid en waaruit deze toepassing bestaat.
4. Na afloop van het derde tijdvak deelt het college voor toetsen en examens het resultaat mee aan de directeur.

## **V UITSLAG, HERKANSING EN DIPLOMERING**

### *Artikel 32. Eindcijfer examen*

1. Het eindcijfer voor de rekentoets en alle vakken van het examen wordt uitgedrukt in een geheel cijfer uit de reeks 1 tot en met 10.
2. De directeur bepaalt het eindcijfer voor een vak op het rekenkundig gemiddelde van het cijfer voor het schoolexamen en het cijfer voor het centraal examen. Indien de uitkomst van de berekening, bedoeld in de eerste of tweede volzin, niet een geheel getal is, wordt dat getal indien het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is, naar beneden afgerond en indien dat cijfer een 5 of hoger is, naar boven afgerond.
3. Indien in een vak alleen een schoolexamen is gehouden, is het cijfer voor het schoolexamen tevens het eindcijfer.
4. Voor de afronding van de cijfers geldt de wettelijke afrondingssystematiek

### *Artikel 33. Vaststelling uitslag*

1. De examencommissie stelt in geval van een examen de uitslag vast met inachtneming van artikel 34.
2. De uitslag luidt "geslaagd voor het examen" of "afgewezen voor het examen".
3. Indien dat nodig is om de kandidaat te laten slagen betrekken de directeur en de secretaris van het examen een of meer eindcijfers van de vakken niet bij de bepaling van de definitieve uitslag. De overgebleven vakken dienen een eindexamen te vormen.

### *Artikel 34. Uitslag*

#### **1. Uitslag eindexamen leerwegen vmbo**

Om te bepalen of een kandidaat die het examen vmbo heeft afgelegd, geslaagd dan wel afgewezen is voor het examen, gelden een aantal opeenvolgende voorwaarden:

- a. Het gemiddelde van de vakken van het centraal examen
- b. Het cijfer voor het vak Nederlands
- c. De rekentoets
- d. Het aantal toegestane onvoldoendes
- e. De beoordeling van diverse examenonderdelen

#### **Ad a. Het gemiddelde van de vakken van het centraal examen**

Het rekenkundig gemiddelde van zijn bij het centraal examen behaalde cijfers moet ten minste 5,5 (5,50) zijn.

#### **Ad b. Het cijfer voor het vak Nederlands**

Het cijfer voor het vak Nederlands moet tenminste een 5 zijn.

#### **Ad c. De rekentoets**

M.b.t. de rekentoets geldt een inspanningsverplichting, d.w.z. dat iedere kandidaat de rekentoets moet maken. Het cijfer van de rekentoets telt niet mee bij de uitslagbepaling.

#### **Ad d. Het aantal toegestane onvoldoendes**

- De kandidaat mag voor één van zijn vakken het eindcijfer 5 halen, als voor de overige vakken het eindcijfer 6 of hoger behaald is, of
- De kandidaat mag voor één van zijn vakken het eindcijfer 4 halen, als voor de overige vakken het eindcijfer 6 of hoger behaald is en waarvan ten minste één 7 of meer behaald is, of
- De kandidaat mag voor twee van zijn vakken het eindcijfer 5 halen als voor de overige vakken het eindcijfer 6 of hoger behaald is en waarvan ten minste één 7 of meer behaald is.

N.B. Voor het diploma Leerwerktrajecten basisberoepsgerichte leerweg vmbo moet voor zowel Nederlands als het beroepsgerichte programma minimaal een 6 behaald zijn.

### **Ad e. De beoordeling van diverse examenonderdelen**

Voor de vakken lichamelijke opvoeding en CKV moet de kwalificatie «voldoende» of «goed» zijn behaald.

Voor leerlingen die eindexamen gemengde of theoretische leerweg hebben gedaan geldt bovendien dat voor het profielwerkstuk de kwalificatie «voldoende» of «goed» behaald moet zijn.

## **2. Uitslag eindexamen havo en vwo**

Om te bepalen of een kandidaat die het examen havo of vwo heeft afgelegd geslaagd dan wel afgewezen is voor het examen gelden een aantal opeenvolgende voorwaarden:

- a. het gemiddelde van de vakken van het centraal examen
- b. de vakken LO en CKV zijn afgerond
- c. de rekentoets
- d. de kernvakkenregel: Nederlands, Engels en Wiskunde en de rekentoets
- e. het aantal toegestane onvoldoendes

### **Ad a. Het gemiddelde van de vakken van het centraal examen**

Het gemiddeld centraal examencijfer moet onafgerond een 5,5 of hoger zijn. Bij de berekening van dit gemiddeld centraal examencijfer gaan we uit van de onafgeronde cijfers die je hebt behaald. Een leerling moet ten minste een 5,50 halen (de eerste decimaal moet een 5 zijn). Een leerling die gemiddeld een 5,49 gehaald heeft is afgewezen.

### **Ad b. De vakken LO en CKV zijn afgerond**

De vakken CKV en LO moeten een beoordeling 'voldoende' of 'goed' hebben. Wanneer je voor een van deze vakken een onvoldoende hebt kun je niet slagen.

### **Ad c. Het resultaat van de rekentoets**

Voor alle kandidaten geldt dat de rekentoets een verplicht onderdeel is van het Eindexamen. Een kandidaat heeft vier kansen en moet de rekentoets ten minste één keer hebben afgelegd wil hij of zij een diploma kunnen behalen. Daarmee is de rekentoets een onderdeel van de slaag/zak-regeling want een kandidaat die de rekentoets niet heeft afgelegd kan geen diploma behalen.

In het vwo moet het rekentoetscijfer bij de slaag-zakbeslissing betrokken worden. Vanaf het schooljaar 2016-2017 telt het cijfer van de rekentoets in de kernvakkenregeling voor het vwo.

Bij havo is het voorgaande nog niet het geval. Voor die schooltypen gaat het rekentoetscijfer pas meetellen nadat de bewindspersonen hun besluit daartoe bekend hebben gemaakt.

### **Ad d. De kernvakkenregel**

Vwo

De kandidaat mag ten hoogste één vijf voor het eindcijfer van de kernvakken Nederlands, Engels, Wiskunde en de rekentoets scoren. Een kandidaat is dus gezakt als hij meer dan één vijf voor deze vakken scoort of als hij een vier of lager voor één van deze vakken scoort.

Het cijfer zoals behaald bij de rekentoets telt niet mee bij voorwaarde e.

Een hoog cijfer voor de rekentoets kan dus niet dienen als compensatiecijfer voor andere vakken van het examen.

Havo

De kandidaat moet ten minste één keer de rekentoets afgelegd hebben. Daarnaast mag

de kandidaat ten hoogste één vijf voor het eindcijfer van de kernvakken Nederlands, Engels en Wiskunde scores. Voor kandidaten zonder Wiskunde geldt dat ten hoogste één vijf voor Nederlands en Engels behaald mag worden. Een leerling is dus gezakt als hij meer dan één vijf voor deze vakken scoort of als hij een vier of lager voor één van deze vakken scoort.

**Ad e. Het aantal toegestane onvoldoendes**

De kandidaat die examens vwo of havo heeft afgelegd, kan met behulp van de in onderstaand schema weergegeven slaag/zaknormen bepalen of hij geslaagd is.

	Compensatie 0	Compensatie +1	Compensatie +2	Compensatie +3
5	+	+	+	+
5+5	-	-	+	+
4	-	-	+	+
4+5	-	-	-	+
5+5+5	-	-	-	-
3	-	-	-	-

+ = geslaagd - = afgewezen

Havo: 8 examencijfers (waarvan 1 combinatiecijfer), de cijfers zijn afgerond op een geheel getal.

Vwo: 9 examencijfers (waarvan 1 combinatiecijfer), de cijfers zijn afgerond op een geheel getal.

Combinatiecijfer:

Het combinatiecijfer is het gemiddelde van de cijfers voor maatschappijleer, godsdienst en het profielwerkstuk.

Berekening combinatiecijfer: voor het berekenen van het combinatiecijfer worden de op de cijferlijst vermelde afgeronde cijfers (bestaande uit gehele getallen) gemiddeld. Vervolgens wordt het gemiddelde weer afgerond op het nabij liggende gehele getal: 5.5 wordt dus een 6 een 5.4 een 5.

Geen enkel vak van de combinatie mag een cijfer hebben lager dan een 4.

**Bijzonderheden met betrekking tot de uitslagbepaling**

1. Voor leerlingen met **een extra vak** geldt een bijzondere bepaling. De uitslag wordt voor hen vastgesteld op basis van een reeks van cijfers die samen een volledig examen vormen. Heeft een kandidaat in meer vakken dan het vereiste minimum examens gedaan, dan kan een extra vak buiten beschouwing worden gelaten. Als daardoor de kandidaat kan slagen, moet dat zelfs gebeuren. De kandidaat bepaalt zelf of het resultaat van het extra vak op de cijferlijst wordt vermeld.
2. De omzetting van een gymnasium- cijferlijst in een atheneumdiploma is niet toegestaan. Concreet betekent dat dat het cijfer van de klassieke taal niet kan worden vervangen door een ander cijfer van een extra vak.

*Artikel 35. Herkansing centraal examen en rekentoets*

1. Elke kandidaat heeft het recht voor één vak waarin hij reeds examens heeft afgelegd in het tweede tijdvak of indien artikel 31, lid 2 van toepassing is, in het derde tijdvak, opnieuw deel te nemen aan het centraal examen.
2. Elke kandidaat in de beroepsgerichte leerwegen heeft daarnaast het recht op herkansing van het centraal praktisch examen (cspe).
3. De kandidaat doet een schriftelijk verzoek tot herkansing aan de directie voor een door de directie te bepalen dag en tijdstip.

4. Het hoogste van de cijfers gehaald bij de herkansing en bij het eerder afgelegde centraal examen geldt als definitief cijfer voor het centraal examen.
5. Na afloop van de herkansing wordt de uitslag definitief vastgesteld met overeenkomstige toepassing van artikel 33 en wordt schriftelijk aan de kandidaat bekendgemaakt.
6. Het eerste tot en met vierde lid zijn van overeenkomstige toepassing op de vakken waarin in een examenjaar deeleindexamen is afgelegd. De kandidaat die in een examenjaar zowel eindexamen als een of meer deeleindexamens aflegt, oefent het in het eerste en tweede lid bedoelde recht per examenjaar ten hoogste eenmaal uit.
7. Elke kandidaat heeft recht op drie herkansingen voor de rekentoets binnen de periode waarin de rekentoets wordt afgenomen, bedoeld in artikel 46, vierde en vijfde lid



### *Artikel 36. Diploma en cijferlijst*

1. De directeur reikt op grond van de definitieve uitslag aan elke kandidaat die eind-examen heeft afgelegd, een cijferlijst uit waarop voor zover van toepassing zijn vermeld:
  - a. de cijfers voor het schoolexamen, de cijfers voor het centraal examen en de rekentoets
  - b. de vakken, het onderwerp of de titel en het cijfer van het profielwerkstuk,
  - c. het thema van het profielwerkstuk, alsmede de beoordeling van het profielwerkstuk,
  - d. de beoordeling van de vakken culturele en kunstzinnige vorming en lichamelijke opvoeding in vwo en havo,
  - e. de beoordeling van het kunstvak en het vak lichamelijke opvoeding uit het gemeenschappelijk deel van de leerweg in het vmbo, volgens welke differentiatie als bedoeld in artikel 7, derde lid, is geëxamineerd,
  - f. de eindcijfers voor de examenvakken, alsmede
  - g. de uitslag van het examen.
2. De directeur reikt op grond van de definitieve uitslag aan elke voor het examen geslaagde kandidaat een diploma uit waarop het profiel of de profielen zijn vermeld. Op het diploma vmbo is de leerweg vermeld die bij de uitslag is betrokken, alsmede de sector en afdeling.
3. Indien een kandidaat in meer vakken examen heeft afgelegd dan in de vakken die ten minste samen een examen vormen, worden de vakken die niet bij de bepaling van de uitslag zijn betrokken, op de cijferlijst vermeld, tenzij de kandidaat daartegen bezwaar heeft gemaakt.
4. De directeur en de secretaris van het eindexamen tekenen namens de directie de diploma's en de cijferlijsten.
5. De directeur reikt aan de kandidaat van een school, die met goed gevolg het examen vmbo in de gemengde leerweg heeft afgelegd en bovendien examen heeft afgelegd in een extra algemeen vak en met het meetellen van dat vak voldoet aan artikel 34 voor zover het betreft de theoretische leerweg, op diens verzoek het diploma vmbo in de theoretische leerweg uit.
6. Vakken waarvoor de kandidaat is vrijgesteld bij het examen, worden zonder vermelding van een cijfer vermeld op de cijferlijst, behalve in geval van vrijstellingen als bedoeld in artikel 9 van het eindexamenbesluit en 10 van het Staatsexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-l.b.o. die wel leiden tot vermelding van een cijfer.

### *Artikel 37. Certificaten*

De directeur reikt aan de definitief voor het eindexamen vmbo afgewezen kandidaat die de school verlaat en die voor één of meer vakken van dat eindexamen een eindcijfer 6 of meer heeft behaald, een certificaat uit, waarop staat vermeld:

1. het vak of de vakken waarvoor de kandidaat een eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en
2. het thema van het profielwerkstuk, voor zover beoordeeld met "goed" of "voldoende".

### *Artikel 38. Duplicaten en afgifte verklaringen*

1. Duplicaten van afgegeven diploma's, certificaten, cijferlijsten worden niet verstrekt. Gewaarmerkte kopieën worden op verzoek wel verstrekt.
2. Een schriftelijke verklaring dat een in het eerste lid bedoeld document is afgegeven, welke verklaring dezelfde waarde heeft als dat document zelf, kan uitsluitend door de Dienst Uitvoering Onderwijs worden verstrekt.

## VI OVERIGE BEPALINGEN

### *Artikel 39. Afwijkende wijze van examineren*

1. De directeur kan toestaan dat een gehandicapte kandidaat het examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van die kandidaat. In dat geval bepaalt de directeur de wijze waarop het examen zal worden afgelegd. Hij doet hiervan zo spoedig mogelijk mededeling aan de Inspectie.
2. Tenzij sprake is van een objectief waarneembare lichamelijke handicap, geldt ten aanzien van de in het eerste lid bedoelde aangepaste wijze van examineren dat:
  - a. er een deskundigenverklaring is die door een ter zake deskundige psycholoog of orthopedagoog is opgesteld,
  - b. de aanpassing voor zover betrekking hebbend op het centraal examen in ieder geval kan bestaan uit een verlenging van de duur van de desbetreffende toets van het centraal examen met ten hoogste 30 minuten, en
  - c. een andere aanpassing slechts kan worden toegestaan voor zover in de onder a. genoemde deskundigenverklaring daartoe een voorstel wordt gedaan dan wel indien de aanpassing aantoonbaar aansluit bij de begeleidingsadviezen in die deskundigenverklaring.
3. Ten aanzien van een kandidaat die met inbegrip van het schooljaar waarin hij examen aflegt, ten hoogste zes jaren onderwijs in Nederland heeft gevolgd en voor wie het Nederlands niet de moedertaal is, kan worden afgeweken van de voorschriften gegeven bij of krachtens het besluit. Deze afwijking kan betrekking hebben op het vak Nederlandse taal en letterkunde, het vak Nederlandse taal of enig ander vak waarbij het gebruik van de Nederlandse taal van overwegende betekenis is.

De afwijking kan, voor zover ze het centraal examen betreft, slechts bestaan uit een verlenging van de duur van de toets van het centraal examen met ten hoogste 30 minuten.
4. Van elke afwijking op grond van het derde lid wordt mededeling gedaan aan de Inspectie.
5. Kandidaten die vanuit de havo van CSG Het Noordik of vanuit andere scholen voor VO instromen in leerjaar 4 van het vmbo, krijgen, indien van toepassing, een aangepaste regeling (zie PTA algemeen "regeling instroomleerlingen in klas 4")
6. Kandidaten die vanuit klas 3 van de Kaderberoepsgerichte leerweg overstappen naar klas 4 in de Basisberoepsgerichte leerweg, krijgen, indien van toepassing, een aangepaste regeling (zie PTA algemeen "Regeling voor leerlingen van KB3 naar BB4").
7. Kandidaten die zijn afgewezen voor het examen en het examenjaar overdoen, krijgen, indien van toepassing, een aangepaste regeling (zie PTA algemeen "Regeling voor gezakte leerlingen").

### *Artikel 40. Gegevensverstrekking*

1. De directie deelt jaarlijks vóór 1 november aan de Dienst Uitvoering Onderwijs mee hoeveel kandidaten in elk vak aan het centraal examen in het eerste tijdvak zullen deelnemen.
2. De directie zendt jaarlijks ten minste drie dagen voor de aanvang van de centrale examens in het eerste tijdvak aan de Inspectie een lijst waarop voor iedere kandidaat vermeld staat in welke vakken hij centraal examen zal afleggen en waarop is aangegeven welke cijfers de kandidaat voor het schoolexamen heeft behaald. Vóór de aanvang van het tweede tijdvak worden een lijst met de kandidaten, de in het eerste tijdvak door de kandidaten behaalde cijfers, de, voor zover van toepassing, alsnog behaalde cijfers voor het schoolexamen, alsmede een overzicht van het vak of de vakken waarin elke kandidaat centraal examen zal afleggen, aan de Inspectie gezonden.

3. Indien een examenprogramma differentiaties kent als bedoeld in artikel 7, derde lid, kan een kandidaat per tijdvak in niet meer differentiaties centraal examen afleggen dan volgens het desbetreffende programma is vereist.
4. Zo spoedig mogelijk na de vaststelling van de definitieve uitslag stuurt de directeur aan de Dienst Uitvoering Onderwijs en aan de Inspectie een lijst waarop voor alle kandidaten zijn vermeld:
  - a. het profiel of de profielen dan wel de leerweg waarop het examen betrekking heeft; de vakken waarin examen is afgelegd
  - b. de cijfers van het schoolexamen, alsmede in voorkomend geval, de beoordeling van het profielwerkstuk en de vakken waarop het profielwerkstuk betrekking heeft respectievelijk het thema van het profielwerkstuk
  - c. het cijfer van de rekentoets
  - d. de cijfers van het centraal examen
  - e. de eindcijfers
  - f. de uitslag van het eindexamen.

*Artikel 41. Bewaren examenwerk*

1. Het werk van het centraal examen der kandidaten en de lijst, bedoeld in artikel 40, worden gedurende tenminste zes maanden na de vaststelling van de uitslag bewaard door de directie, ter inzage voor belanghebbenden.
2. Een door de directeur en de secretaris van het examen ondertekend exemplaar van de lijst, zoals bedoeld in artikel 40 wordt gedurende tenminste zes maanden na de vaststelling van de uitslag in het archief van de school bewaard.
3. De directeur draagt er zorg voor dat een volledig stel van de bij de centrale examens gebruikte opgaven gedurende tenminste zes maanden na de vaststelling van de uitslag bewaard blijft in het archief van de school.

*Artikel 42. Spreiding voltooiing eindexamen*

1. De directeur kan, de Inspectie gehoord, toestaan dat ten aanzien van een kandidaat die in het laatste leerjaar langdurig ziek is en ten aanzien van een kandidaat die lange tijd ten gevolge van een bijzondere, van de wil van de kandidaat onafhankelijke omstandigheid niet in staat is geweest het onderwijs in alle betrokken examenvakken gedurende het laatste leerjaar te volgen, het centraal examen, de rekentoets en in voorkomend geval het schoolexamen, voor een deel van de vakken in het ene schooljaar en voor het andere deel in het daarop volgende schooljaar wordt afgelegd.
2. De directeur geeft zijn in het eerste lid bedoelde toestemming uiterlijk voor de aanvang van het eerste tijdvak van het centraal examen. In bijzondere gevallen kan de directeur afwijken van de eerste volzin ten behoeve van een kandidaat die nog niet in alle betrokken eindexamenvakken centraal examen heeft afgelegd.
3. Artikel 35, eerste tot en met vierde lid is ten aanzien van de kandidaat van toepassing in het eerste en in het tweede schooljaar van het gespreid centraal examen, met dien verstande dat het in dat artikel bedoelde recht in het eerste schooljaar ontstaat nadat de eindcijfers van de vakken waarvoor in het eerste schooljaar het centraal examen is afgesloten, voor de eerste maal zijn vastgesteld.
4. Zo spoedig mogelijk na de vaststelling van de eindcijfers, gehaald tot en met het eerste schooljaar van het gespreid centraal examen, zendt de directie aan de Inspectie een lijst waarop voor die kandidaat zijn vermeld de gegevens, genoemd in artikel 40a tot en met e.
5. De directeur en de secretaris stellen op verzoek van de kandidaat de uitslag van het eindexamen reeds vast aan het einde van het eerste schooljaar van het gespreid centraal examen of het gespreid schoolexamen, met overeenkomstige toepassing van artikel 34.

## **VII SLOTBEPALINGEN**

### *Artikel 43. Onvoorziene omstandigheden*

In alle gevallen waarin dit examenreglement niet voorziet, beslist de directie.

### *Artikel 44. Inwerkingtreding examenreglement*

Dit reglement treedt in werking met ingang van 1 augustus 2015.

### *Artikel 45. Geldigheidsduur*

1. Dit reglement heeft een geldigheidsduur, gedurende de examenperiode van het betreffende cohort.
2. Indien daarvoor aanleiding is, kan het bevoegd gezag het reglement tussentijds wijzigen.

### *Artikel 46. Inzage*

Het examenreglement is voor elke kandidaat en zijn ouder(s)/verzorger(s) ter inzage bij de vestigingsadministraties en op de Noordikwebsite. Het wordt aan alle kandidaten en hun ouder(s)/verzorger(s) (digitaal) beschikbaar gesteld met het verzoek voor akkoord te tekenen.